

Till kommunerna inom Västra Nylands tingsrätts domkrets

Fastställande av antalet nämndemän vid tingsrätten

Enligt 4 § i lagen om nämndemän vid tingsrätterna väljer kommunfullmäktige nämndemännen för en period som motsvarar fullmäktiges mandatperiod. Mandatperioden för de nuvarande nämndemännen upphör när kommunfullmäktige har valt nya nämndemän och valen har vunnit laga kraft.

Enligt 3 § i lagen fastställs antalet nämndemän vid tingsrätterna av Domstolsverket. Om flera kommuner ingår i tingsrättens domkrets, fastställer Domstolsverket antalet nämndemän som ska väljas från varje kommun, i första hand i proportion till antalet mantalsskrivna invånare i kommunen. Från varje kommun ska dock väljas minst en nämndeman.

Antalet nämndemän kan ändras på framställning av kommunfullmäktige eller tingsrätten, om antalet invånare i de kommuner som ingår i domkretsen eller antalet mål och ärenden som handläggs vid tingsrätten i s.k. nämndemannasammansättning har förändrats väsentligt.

Domstolsverket har genom sitt brev 6.3.2025 begärt tingsrättens utlåtande om fastställandet av antalet nämndemän. Innan antalet nämndemän fastställs ska tingsrätten ge kommunerna inom sin domkrets tillfälle att yttra sig i ärendet.

Uppskattning av antalet nämndemän

Domstolsverket har genom sitt beslut 16.6.2021 fastställt antalet nämndemän vid Västra Nylands tingsrätt till sammanlagt 104 nämndemän, fördelade enligt kommun enligt följande:

Kommun	Antal nämndemän
Esbo	48
Lojo	14
Kyrkslätt	13
Vichtis	7
Raseborg	10
Grankulla	2
Högfors	2
Hangö	4
Sjundeå	2
Ingå	2

Det har inte skett några väsentliga förändringar i antalet mål och ärenden som behandlas i nämndemannasammansättning under 2021–2024. Nämndemännen har kunnat erbjudas ett skäligt antal sammanträden, men det har varit svårt att få nämndemän till sammanträden bland annat på grund av anmälningar om hinder. Det ovan nämnda och det stora antalet nämndemän har lett till att en del nämndemän har fått rätt få sammanträden och att det totalt sett har förekommit skillnader i det faktiska antalet sammanträden för nämndemännen.

Invånarantalet inom Västra Nylands tingsrätts domkrets har under mandatperioden för de nuvarande nämndemännen ökat till över 499 000 invånare och torde överskrida gränsen på 500 000 invånare under 2025. Största delen av ökningen gäller invånarantalet i Esbo stad. Enligt Statistikcentralens preliminära statistik har folkmängden i kommunerna inom domkretsen hösten 2024 varit följande:

Kommun	Invånarantal (cirka)
Esbo	318 500
Lojo	45 700
Kyrkslätt	41 500
Vichtis	28 700
Raseborg	27 100
Grankulla	10 200
Högfors	8 500
Hangö	7 800
Sjundeå	6 200
Ingå	5 400

Den relativa fördelningen av tingsrättens nuvarande nämndemän, fastställd på basis av invånarantalet i kommunerna, skulle ändras rätt så mycket. På de grunder som anges nedan kan detta dock inte till alla delar anses vara ett önskvärt slutresultat med tanke på tingsrättens verksamhet.

För det första har Västra Nylands tingsrätts kansli flyttat till tingsrättens nya lokaler i Otnäs i Esbo i juli 2022. I detta sammanhang upphörde verksamheten vid Lojo tingshus och tingsrättens sammanträdesplats i Kyrkslätt avskaffades. Tingsrätten har i Raseborg fortfarande en sammanträdesplats i de nuvarande lokalerna. Således har särskilt längden på och tiden för de nämndemäns tingsresor som väljs från Högfors, Kyrkslätt, Lojo, Sjundeå och Vichtis område förlängts.

Å andra sidan är domkretsen för gamla Västra Nylands tingsrätt omfattande och dess näringsstruktur avviker från näringsstrukturen inom gamla Esbo tingsrätts domkrets till exempel till den del att många nämndemän i Västra Nyland bedriver jordbruk, vilket innebär att de har svårigheter och hinder att delta i sammanträden under sådd och skörd. Det finns också många svenskspråkiga kommuner i området. En minskning av antalet nämndemän som väljs från kommunerna inom före detta Västra Nylands tingsrätts domkrets innebär således att dessa kommuner kan ha svårigheter att säkerställa att nämndemännen så jämnt som möjligt representerar befolkningens ålders-, närings-, köns- och språkfördelning i kommunen.

Tingsrättens preliminära förslag

Med stöd av vad som anförts ovan föreslår tingsrätten att kommunerna ska överväga att minska antalet nämndemän måttligt. Detta skulle för det första leda till något fler sammanträden för de enskilda nämndemännen. Å andra sidan gör en återhållsam minskning av antalet nämndemän det möjligt att till nämndeman utnämna endast nämndemän som genuint förbundit sig till uppdraget och sådana nämndemän som har en verklig möjlighet att delta i tingsrättens sammanträden utan upprepade hinderanmälningar. Samtidigt fastställs antalet nämndemän mer än för närvarande på det sätt som förutsätts i lagen i förhållande till invånarantalet i kommunerna inom domkretsen, men dock så att de ovan nämnda kommunernas särdrag och i synnerhet invånarnas språkliga rättigheter beaktas när antalet fastställs. Tingsrätten föreslår således att antalet nämndemän fastställs till 90 nämndemän och att antalet nämndemän fördelas enligt följande:

Kommun	Antal nämndemän
Esbo	50
Lojo	8
Kyrkslätt	8
Vichtis	6
Raseborg	8
Grankulla	2
Högfors	2
Hangö	2
Sjundeå	2
Ingå	2

Tingsrätten begär utlåtande av kommunerna inom domkretsen om antalet nämndemän. Vi ber er lämna ert utlåtande **senast måndagen 7.4.2025** och skicka det till adressen hallinto.lansi-uusimaa.ko@oikeus.fi.

Lagman Ilkka Lahtinen

